

Да Винчијев код

Генијални уметник је записао да је решење за своју Ђоконду пронашао у ликовима жена светица на фрескама у српским манастирима! Тај мали портрет с краја 16. столећа, назван Мона Лиза, постао је најпознатија и најславнија слика у свету захваљујући, управо, искуству стеченом на овом путовању

ПРОФ. ДР ДРАГАН РАДЕНОВИЋ

Крајем 1980. године боравио сам неколико седмица у Риму. Сарађујући с проф. др Радивојем Пешићем и католичким свештеником Албином Вебером, прикупљао сам документацију и податке о средњовековној уметности у Србији, с намером да напишем студију која је требало да буде објављена у оквиру Центра за мултидисциплинарне студије Универзитета у Београду.

На моје неизмерно задовољство, ова двојица пријатеља омогућила су ми да посетим Архив и библиотеку Ватикана. Као резултат ове посете стекао сам многа сазнања о значају српске сакралне визуелне уметности у том времену и њеном утицају на главне токове развоја уметности ренесансе у суседству.

Највеће изненађење за мене било је сазнање да је велики Леонардо да Винчи на својим путовањима стигао до Србије и боравио у православним манастирима. Догађаји о томе забележени су у дневнику овог генијалног уметника и научника. Професор Радивоје Пешић ми је помогао да разумем написано, читајући текст у огледалу, јер је Леонардо да Винчи шифровао своје белешке пишући здесна налево. Тада сам сазнао да је неколико векова касније и Никола Тесла на исти начин чувао своје забелешке од непозваних.

У једном запису из тог дневника, на шта су ми обратили пажњу отац Албин Вебер и професор Радивоје Пешић, сазнао сам сензационалну новост стару пет векова. Леонардо да Винчи је записао да је решење за своју Ђоконду про-

нашао у ликовима жена-светица на фрескама у српским манастирима!

Тај мали портрет с краја 16. столећа, назван Мона Лиза, постао је најпознатија и најславнија слика у свету захваљујући, управо, искуству стеченом на овом путовању. Загонетни осмех, који је тајна и за садашње познаваоце ликовних уметности, уз мекоћу представљања форми у sfumato техници, у ствари не представља реалну особу, већ свето биће. Слика је урађена уљаним бојама, али на начин на који се слика темпером, а што одговара средњовековном фрескосликарству мајстора који су осликавали манастире у тадашњој Србији.

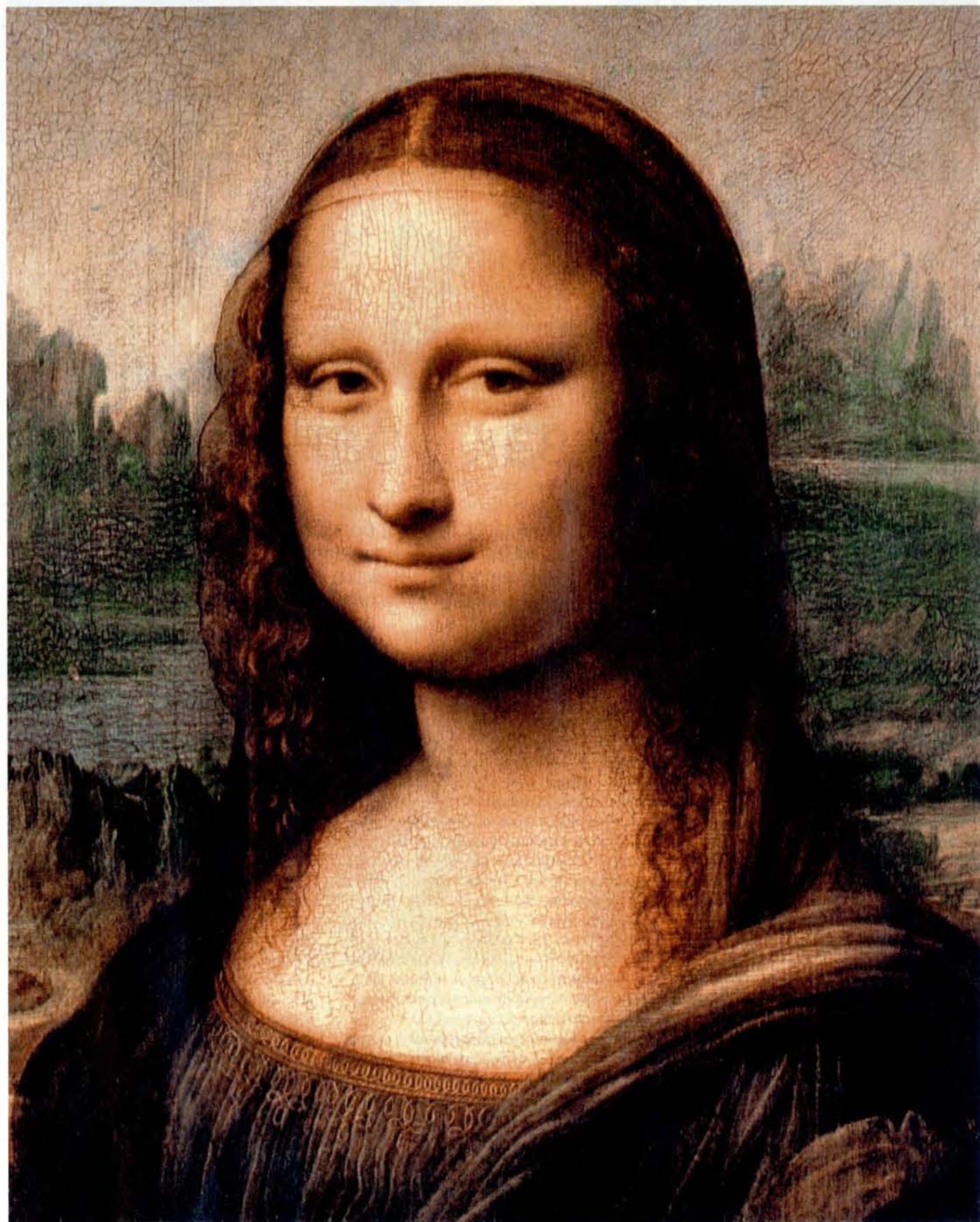
Посебан куриозитет овог чаробног уметничког дела је однос према гледаоцу. За разлику од свих осталих представа људи на сликама из историје уметности света, где посматрач анализира ликовно дело, Мона Лиза анализира и тумачи гледаоца испред себе. Тај однос је настао као резултат упознавања Леонарда да Винчија са улогом фресака и икона у православним манастирима, где се верници моле и непосредно обраћају визуелној представи светитеља, кога препознају испред себе.

Многи манастири у Србији и данас чувају сакрални дојам бескрајне љубави према Господу и Спаситељу и страдалницима за веру Христову, чијим се подвизима дивимо и чије животе узимамо за пример, а који нас посматрају са зидова и сводова светилишта.

У дневничким записима Леонарда да Винчија с путовања по Балкану постоје цртежи острва Мамула на уласку у Бокоторски залив, с пројектима одбране и оруђима која могу да одбране насртаје на лепоту и чедност Невјесте Јадрана. Аустријски концепт одбране је потом изграђен на постојећим траговима из доба посете генијалног уметника, научника и изумитеља, мада је он цртеже одбрамбених утврђења радио и на основу мапа морепловаца и разговора са њима. Ове цртеже могуће је наћи у архивама Музеја поморства у Котору.

То је истински Да Винчијев код, за којим писац Ден Браун, очигледно, није ни покушао да трага. •

из Србије

Леонардо да Винчи: Мона Лиза